

Om korruption och fred i Aceh

1998 var ett år då t.o.m. Suhartos kumpaner och generaler ansåg att demokrati stod för allting gott. Idag däremot tenderar demokratin att få skulden för allt som är dåligt. Även radikala NGO:s [Non-Governmental Organizations] och de liberala medierna hävdar ofta att korruptionen beror på demokratin och att decentraliseringen har öppnat vägen för ohederliga politiker. Frihet och val kan vara bra för andra ändamål, men inte för att bekämpa korruption. Istället behövs andra medel – ”titta bara på Singapore”. Och nyligen har det hävdats att valen måste skjutas upp för att ”bevara freden i Aceh”.

En förklaring till den förändrade synen är att de som ser ner på demokratin har en annan definition av ordet än den som opartiska studier använder. De flesta forskare som studerar demokratis utveckling är överens om att demokratis mål är att allmänheten ska kunna kontrollera statens affärer på grundval av politisk jämlikhet. För att uppnå det målet är mänskliga rättigheter, jämlikhet och rättvisa, efterlevnad av lagen, fria och rättvisa val samt representativa partier och intresseorganisationer, fria medier, kulturella, akademiska och medborgarorganisationer nödvändiga inslag i samhället.

Liberala demokrater hävdar att det räcker om alla medborgare har möjlighet att dra nytta av dessa karakteristika. Socialdemokrater säger att en demokratisering även måste innebära att de underprivilegerade gruppernas sociala status höjs för att ge också dem en rättvis chans. Båda är dock överens om att de grundläggande kännetecknen möjliggör opartiska studier så att dessa befrämjar demokratis mål.

Men i Indonesien är de gängse definitionerna av demokrati dikotoma och begränsade till ett fåtal av demokratis karakteristika, vilket gör det svårt att analysera dynamiken i demokratin. Den snäva definitionen av demokrati gör det också svårt att analysera huruvida friheten kan öka och valen fungera bättre om även dissidenter skulle få möjlighet att upprätta intresseorganisationer och på så sätt också bilda bättre partier.

När demokratin definieras dikotomiskt, snävt och procedurmässigt och sammanlänkas med korruption är den naturliga slutsatsen att lagen måste efterlevas och att korruption måste bekämpas med hjälp av odemokratiska medel, som i Singapore. Att en sådan missriktad analys får fotfäste beror på att okunnigheten befrämjar politiska syften. Krafter som är emot allmän kontroll av statens affärer på basis av politisk jämlikhet kan jämställa demokrati med att frihet och val inte fungerar och att korruption breder ut sig.

Och det är bra för teknokrater och civila aktivister

att först kunna säga att de måste frigöra sig från en ohederlig politik för att befrämja bättre lagar och rättigheter med hjälp av nätverk, kampanjer och lobbyarbete. Därefter glömmes de bort att en förutsättning för sådant arbete har varit att ingå taktiska allianser med ledarskiktet, affärsmännen, armén och de religiösa ledarna som har rätt så annorlunda långsiktiga intressen, så som i Indonesien efter 1965.

Det ligger en liknande logik bakom kravet på att valen måste skjutas upp för att bevara freden i Aceh, eftersom GAM-ledare [Rörelsen för ett fritt Aceh] inom Aceh-partiet bojkottade dem. Beslutet hade varit lättare att förstå om vallagarna hade stoppat partiet, men till skillnad från i andra delar av Indonesien var de inte utformade så. Problemet var istället att Helsingforsavtalet för att befrämja fred genom att inkludera alla partier har underminerats av sådana krafter som Aceh-partiet. Men även om reformvänliga politiker vann i lokalvalen 2006 så bildade de inget eget parti, utvecklade ingen stark demokrati och befrämjade inga massrörelser utan kombinerade gamla kommandostrukturer med regeringspositioner och valde försoning med Aceh-partiet.

Situationen förvärrades av att även medborgarrättsgrupperna försummade massrörelserna och istället fokuserade på sina egna småpartier. Följaktligen led civilsamhällets partier ett svårt nederlag i parlamentsvalet 2009 genom att Aceh-partiet och guvernören i Aceh, Irwandi Yusuf, ingick en taktisk allians med president Susilo Bambang Yudhoyonos Demokratiska parti. Därigenom omöjliggjordes valdeltagande framöver. Aceh-partiet, som nu hade blivit av med konkurrerande lokala partier, försökte sedan förhindra Irwandi och andra ledare att ställa upp som oberoende kandidater i kommande lokalval. När konstitutionsdomstolen försvarade de oberoende kandidaternas nationella rättigheter, motsatte sig Aceh-partiet lagstiftningen, obstruerade demokratin genom att bojkotta valen och skapade fruktan för att freden var hotad.

Så även om Irwandi, om än i mindre grad, har underminerat demokratin, är det viktigt att komma ihåg att konstitutionsdomstolens beslut att återuppta registreringen var oundvikligt i och med att Aceh-partiet tummade på demokratin.

Det är förstärkning av demokratin som behövs både för att bevara freden och bekämpa korruptionen, inte tvärtom!

Gabriel Jonsson

Källa: Olle Törnquist, ”Democracy bashing: on corruption and peace in Aceh”, *The Jakarta Post*, 27/1 2012 (<http://www.thejakartapost.com>)